HE 2/2024 vp

Valtiovarainministeriön lisäselvitys koskien järjestämislain 31 §:n tarkoittamaa selvitystä:

Hallituksen esityksessä ei ole esitetty muutosta sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 31 §:ään. Hyvinvointialuelain 12 a §:ssä (valtakunnalliset tavoitteet) ei ole säännöstasoisesti edellytetty tavoitteiden perustuvan edellä mainittuun selvitykseen. Säännöskohtaisissa perusteluissa on kuitenkin todettu, että ”tavoitteiden tulisi perustua pelastustoimen järjestämislain 15 §:ssä tarkoitettuun sisäministeriön vuosittaiseen selvitykseen sekä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 31 §:ssä tarkoitettuun sosiaali- ja terveysministeriön vuosittaiseen selvitykseen”. Sosiaali- ja terveysministeriön ja sisäministeriön selvitykset on siten jatkossakin tarkoitettu otettavaksi huomioon tavoitteiden asettamisessa.

Sosiaali- ja terveysministeriö vastaa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 21 §:n mukaan osaltaan valtakunnallisten tavoitteiden valmistelusta. Tavoitteiden on ajateltu tätä kautta perustuvan osaltaan sosiaali- ja terveysministeriön selvityksiin.

Perustuslakivaliokunta katsoi lausunnossaan, että hyvinvointialuelain 12 a §:ssä tulisi viitata finanssipoliittisten tavoitteiden ohella perustuslain 19:n 3 momentissa tarkoitettujen perusoikeuksien turvaamiseen liittyviin seikkoihin. Ministeriöt esittivät alustavana muotoiluna, että ehdotetun 12 a §:n pykälän 1 momentin toista virkettä täydennettäisiin viittauksella sosiaali- ja terveyspalveluihin ja pelastustoimen palveluihin liittyvien perusoikeuksien turvaamiseen. Valtiovarainministeriö ei näe estettä sille, että perustuslakivaliokunnan huomio voitaisiin vaihtoehtoisesti toteuttaa professori Mäenpään ehdottamalla tavalla tuomalla laintasolle maininta, että tavoitteita asettaessa tulee ottaa huomioon sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 31 §:ssä ja pelastustoimen järjestämisestä annetun lain 15 §:ssä tarkoitetut sosiaali- ja terveysministeriön ja sisäministeriön selvitykset sekä mahdolliset muut väestön hyvinvointia ja terveyttä sekä sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen toimintaa ja taloutta koskevat seurantatiedot.

Neuvotteluja koskevassa 13 a§:n 4 momentissa on säännöstasoisesti todettu, että ”hyvinvointialueen järjestämisvastuun toteutumisen seurannassa ja arvioinnissa hyödynnetään sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 29 §:n 2 momentissa ja 30 §:ssä sekä pelastustoimen järjestämisestä annetun lain 13 §:n 2 momentissa ja 14 §:ssä tarkoitettuja hyvinvointialueen vuosittaisia selvityksiä ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen ja aluehallintoviraston asiantuntija-arvioita sekä tarvittaessa muita viranomaisten arvioita”. Tarkoitus on, että neuvotteluissa hyödynnetään myös sosiaali- ja terveysministeriön ja sisäministeriön vuosittaisia selvityksiä, vaikka pykälässä ei ole suoraan viittausta sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 31 §:ään ja pelastustoimen järjestämislain 15 §:ään. Esityksen vaikutusarvioista (s. 14-15) lainattu teksti on siltä osin puutteellinen, että siinä ei ole mainittu sosiaali- ja terveysministeriön selvitystä. Sosiaali- ja terveysministeriön selvitystä on tarkoitus hyödyntää vastaavasti kuin sisäministeriönkin selvitystä, eikä tätä ole tarkoitettu muuttaa.